

Využitie služobného psa v rámci policajno-bezpečnostných opatrení v procese ochrany verejného poriadku službou poriadkovej polície

Vladimír Ďurišin¹, Boris Löffler²

Abstrakt: vedecká štúdia „Využitie služobného psa v rámci policajno-bezpečnostných opatrení v procese ochrany verejného poriadku službou poriadkovej polície“ je súčasťou záverečných výstupov výskumnej úlohy 3/2004 – Metódy výskumu a vývoja policajných činností (výsk. VVÚ 130). Vedecká štúdia v úvode definuje a podrobne charakterizuje teoreticko-spoločenské východiská verejného poriadku a jeho ochrany v podmienkach SR s akcentom na verejný poriadok a ochranu verejného poriadku. Následne autori vymedzili obsahovú podstatu pôsobnosti a jednotlivých režimov činnosti Policajného zboru konkrétne obvodných oddelení Policajného zboru v procese ochrany verejného poriadku. V ďalšej časti sa autori vedeckej štúdie venujú využitiu služobného psa v rámci policajno-bezpečnostných opatrení.

Kľúčové slová: verejný poriadok, ochrana verejného poriadku, policajno-bezpečnostné opatrenia, služobná kynológia, služobný pes.

Abstract: The scientific study „The use of a service dog in the framework of police-security measures in the process of protecting public order of the police service“ is part of the final outputs of the research task 3/2004 – Methods of research and development of police activities (ex. VVÚ 130). In the introduction the scientific study defines and characterizes in detail the theoretical and social starting points of public order and its protection in the conditions of the Slovak Republic with an emphasis on public order and the protection of public order. Subsequently, the authors defined the content application of individual modes of activity of the Police Force, specifically the peripheral departments of the Police Force in the process of protecting public order. In the next part, the authors of the scientific study focus on the use of the service dog in the framework of police and security measures.

Keywords: public order, protection of public order, police and security measures, service canine, service dog.

---

¹ RNDr. Ďurišin V., externý učiteľ Katedry policajných vied Akadémie policajného zboru v Bratislave

² doc. JUDr. Boris Löffler PhD. vedúci Katedry policajných vied Akadémie policajného zboru v Bratislave

Úvod

Úspešnosť a efektívnosť realizácie policajnej verejno-poriadkovej činnosti priamo závisí od schopnosti výberu vhodnej metódy a prostriedku, prostredníctvom ktorých policajný poriadkový orgán pôsobí navonok do prostredia pri plnení bezpečnostných úloh a eliminácii kriminality. Metóda ako aj prostriedok aplikované prostredníctvom činnosti služby poriadkovej polície tvorí vnútornú náplň tvoriacu obsah vykonávaných organizačno-taktických foriem činnosti, prostredníctvom ktorých je zvyčajne prezentovaná smerom ku konkrétnym adresátom. Každá metóda činnosti a aplikačný prostriedok majú teda konkrétnu formu realizácie, ktorou sa prejavujú navonok a majú povahu služobnej činnosti alebo služobného zákroku a súčasne v súhrne vyjadrujú i obsah činnosti alebo služobného zákroku. Zároveň vyjadrujú i obsah činnosti pri ochrane verejného poriadku a v boji s protiprávnou činnosťou³.

Spojenie vhodného aplikačného prostriedku s príslušnou realizačnou metódou vytvára harmonický celok metóda–prostriedok, ktorého účelom je zefektívnenie predmetnej činnosti policajno-bezpečnostného charakteru v oblasti ktorej cieľové určenie smeruje k eliminácii konkrétneho spoločenského problému v našom prípade problému kriminálneho, resp. protiprávneho charakteru. *Cieľom autorov vedeckej štúdie je vymedzenie konkrétnych aplikačných rovín využitia služobného psa v rámci policajno-bezpečnostných opatrení v procese ochrany verejného poriadku službou poriadkovej polície.*

Teoreticko-spoločenské východiská verejného poriadku a jeho ochrany v podmienkach SR

Súčasná právna úprava využíva pojem verejný poriadok rozličným spôsobom. Niekedy i s rôznymi prívlastkami. Ako príklad možno uviesť vážne ohrozenie verejného poriadku, miestne veci ochrany verejného poriadku a pod. Prejavuje sa tu snaha jednak zúžiť, ako i konkretizovať spoločenské vzťahy obsiahnuté v pojme verejný poriadok, pričom sa zároveň ponecháva i istá možnosť správneho uváženia v prípadoch, ak to situácia v danom mieste a čase vyžaduje. Skutočnosťou je teda ten fakt, že verejný poriadok je zložitou multifunkčnou kategóriou. Ak berieme do úvahy súčasnú normatívnu úpravu, ako i skutočnosti, ktoré ovplyvňujú definovanie pojmu verejný poriadok, môžeme *verejný poriadok vymedziť ako systém spoločenských vzťahov vznikajúcich a meniacich sa pri*

---

³ CHOMA, P., Bratislava 1996 Poriadková činnosť polície, III diel, s. 33.

*správaní sa ľudí prevažne na verejnosti regulovaný sociálnymi normami. Tieto podľa charakteru, miesta, času a verejnej mienky sú nutnou podmienkou činnosti štátnych a samosprávnych orgánov, iných orgánov, organizácií a inštitúcií, ako i pre prácu a odpočinok ľudí. Musia prítom byť v súlade s právnym poriadkom a názormi spoločnosti na správanie sa jednotlivcov alebo skupín.*⁴

Pre porovnanie možno uviesť *pojmem verejný poriadok zadefinovaný v Terminologickom slovníku krízového riadenia*, kde ho autori charakterizujú *ako stav, v ktorom sú na minimálnu mieru eliminované ohrozenia štátu a jeho záujmov zvnútra a štát má vytvorené dostatočné právne prostredie, inštitúcie, zdroje, sily a prostriedky, mechanizmy na riešenie možných krízových situácií. Je to tiež spoločnosťou akceptovaná úroveň demokracie, ekonomickej prosperity, ochrany občanov a uplatňovania právnych noriem, ktoré zabezpečuje štát ako jednu zo svojich základných funkcií.*⁵

Porušovanie želanej úrovne vnútornej bezpečnosti a verejného poriadku je veľmi úzko previazané s bezpečnosťou osôb a majetku. Narušenie verejného poriadku vo väčšom rozsahu a v dlhšej dobe trvania môže mať za následok i nepriaznivý vplyv na rozvoj ekonomiky, čo v konečnom dôsledku môže spôsobiť ohrozenie i samotnej podstaty demokratického a právneho štátu. Narušovanie verejného poriadku sa teda priamo, či nepriamo dotýka všetkých oblastí spoločenského života a diania.

Verejný poriadok predstavuje objekt ochrany zo strany demokratického a právneho štátu a má preto celospoločenský význam. Z tejto skutočnosti jasne vyplýva, že *ochrana verejného poriadku* musí byť pre spoločnosť dominantnou úlohou. Znamená to, že *na uskutočňovaní ochrany verejného poriadku sa podieľajú nielen štátne orgány, ale i orgány samosprávy a občania*. Ochrana verejného poriadku tak tvorí nedeliteľnú súčasť funkcie ochrany spoločenského a demokratického zriadenia, práv a slobôd občanov a zaraďujeme ju medzi politicko-mocenské, resp. vnútro-bezpečnostné funkcie demokratického a právneho štátu. V harmonickom súlade so zameraním aktuálnej bezpečnostnej politiky štátu je potom realizovaná prostredníctvom štátnych, samosprávnych orgánov i za účasti širokej verejnosti.

Obsah ochrany verejného poriadku je tvorený celým radom právnych, sociálno-ekonomických, politických, ako i iných opatrení, ktoré priamo či nepriamo smerujú

---

⁴ STACHO, P., FILÁK, A. Teoretické východiská k vymedzeniu pojmu verejný poriadok, s. 367-375.

⁵ ŠIMÁK, L. a kol. Terminologický slovník krízového riadenia. s. 36.

k zaisteniu želanej úrovne verejného poriadku. Obsah realizovaných aktivít a opatrení spočíva vo vytváraní pozitívnej spoločenskej situácie smerujúcej k rozvoju a k uplatňovaniu spoločenských vzťahov v oblasti ochrany verejného poriadku. Účelnou reguláciou predmetných vzťahov prostredníctvom právnych noriem ako i ich následnou realizáciou, aplikáciou či ich priamym uskutočňovaním príslušnými kompetentnými subjektmi ochrany verejného poriadku predchádzame narušovaniu želanej úrovne verejného poriadku alebo vytvárame predpoklady pre jeho znovuoobnovenie, ak bol narušený. Jedným z dôležitých nástrojov, prostredníctvom ktorých demokratický a právny štát uskutočňuje svoje ochranné funkcie, teda aj ochranu verejného poriadku, je právo. Podľa charakteru právnych noriem podieľajúcich sa na úprave spoločenských vzťahov v oblasti ochrany verejného poriadku rozlišujeme niekoľko druhov právnej ochrany verejného poriadku.⁶ V súčasnosti rozlišujeme delenie týchto noriem podľa kritérií ich aplikácie na ***trestno-právnu, správno-právnu a občiansko-právnu ochranu verejného poriadku.***

Trestno-právna ochrana predstavuje ochranu spoločenských vzťahov pred konaniami výrazne nebezpečnými pre spoločnosť tým, že definuje, čo rozumieme pod trestným činom, určuje podmienky beztrestnosti či trestnej zodpovednosti, vymedzuje jednotlivé druhy sankcií, stanovuje spôsoby ich ukladania a výkonu, zároveň určuje pravidlá postupu kompetentných orgánov činných v trestnom konaní.

Správno-právna ochrana, rovnako ako trestno-právna ochrana, poskytuje ochranu spoločenským vzťahom, s tým rozdielom, že chráni spoločenské vzťahy pred konaniami (činmi), ktoré majú nižšiu spoločenskú nebezpečnosť (spravidla sa jedná o priestupky). Osobitne je potrebné pri tejto kategórii ochrany spomenúť normy, ktoré sú v našich podmienkach vydávané orgánmi miestnej samosprávy (obcou), a to všeobecne záväzné nariadenia obce.

Občiansko-právna ochrana predstavuje oproti predchádzajúcim dvom odvetviám inú kategóriu ochrany, nakoľko sa vzťahuje výsostne na osobné, či osobnostné, poprípade osobnostno-majetkové vzťahy. Subjekty vystupujúce v týchto vzťahoch nedisponujú donucovacou právomocou, čo znamená, že účastníci občiansko-právnych vzťahov majú v rámci týchto vzťahov rovné postavenie.⁷

---

⁶ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel, s. 21-23.

⁷ CULBA, M., KLAČAN, M. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. s. 35-36.

V našej spoločnosti pôsobiace štátne i samosprávne orgány a inštitúcie sa na definovaných druhoch právnej ochrany verejného poriadku podieľajú špecifickým spôsobom v súlade s ich právomocou a pôsobnosťou, ktorá vyplýva z ich postavenia a povahy v štátnom mechanizme, pod ktorý spadajú. Zákonodarný orgán štátnej moci pôsobí prostredníctvom svojej zákonodarnej činnosti, čo znamená východiskovú právnu úpravu spoločenských vzťahov vznikajúcich a rozvíjajúcich sa v oblasti verejného poriadku. Orgány výkonné a správne sa na úprave problematiky verejného poriadku podieľajú prostredníctvom svojej organizátorsko-výkonnej a nariaďovacej činnosti, justičné orgány- súdy zasa trestno-právnou činnosťou, resp. v rámci občiansko-právneho konania. Ak teda chápeme ochranu verejného poriadku ako určitý cieľavedomý a zámerný proces zo strany príslušných subjektov, jej základom je právna úprava systému spoločenských vzťahov tak, aby to bolo v súlade s potrebami vývoja a ďalšieho rozvoja demokratickej spoločnosti v určitej etape jej existencie. Systém jednotlivých spoločenských vzťahov, ktorý je tvorený a regulovaný právnymi normami, tvoria nasledovné prvky⁸:

- **objekt**, ktorým rozumieme presne stanovený okruh chránených záujmov obsiahnutých v termíne verejný poriadok,
- **subjekt**, je tvorený občanmi, organizáciami a štátnymi orgánmi, pričom jednotlivé vzťahy v oblasti verejného poriadku môžu vznikáť medzi občanmi navzájom alebo najmä pri ochrane medzi občanom a štátom, poprípade štátnymi orgánmi navzájom, ktoré sa podieľajú na zabezpečovaní želanej úrovne verejného poriadku,
- **obsah**, je tvorený právnymi normami a z nich vyplývajúcimi právami a povinnosťami príslušných subjektov, to znamená, že pôjde o pravidlá správania sa ľudí na verejnosti, ako i na miestach verejne prístupných a právomoc i pôsobnosť štátnych orgánov v oblasti zabezpečenia verejného poriadku,
- **právne skutočnosti**, tieto zakladajú, menia, poprípade rušia jednotlivé vzťahy, pričom majú spravidla charakter protiprávneho konania alebo **udalosti (policajne relevantnej udalosti)**.

---

⁸ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel. s. 21-24.

Udalosť, policajne relevantná udalosť a výkonná ochrana ako reakcia na vznik udalosti

Vo filozofickej, technickej, sociálnej, či prírodovednej oblasti sa vyskytuje pojem **udalosť** (incident) v rôznorodých významoch. V najvšeobecnejšom význame sa udalosťou rozumie jav, proces, úkaz, či skutočnosť. Je to základná výskumná entita v teórii vedy. Najvšeobecnejšie je udalosť definovaná vo filozofii, ktorá ju chápe ako fenomén, ktorý nasleduje a je spôsobený nejakým predchádzajúcim fenoménom. Procesy a javy, ktoré prebiehajú za určitých podmienok v časovom slede akcií, operácií, sa nazývajú udalosti. **Udalosť (incident) je teda ľubovoľná zmena v čase na danom objekte.** Udalosti sa skladajú z jednotlivých stavov, pričom stavy sú v danom čase nemenné, ale udalosti sú dynamické a teda spôsobujú zmeny jednotlivých stavov. Stavy sú jednotlivé statické podmienky daného objektu a postupnosť jednotlivých stavov v čase potom tvorí udalosť. Súčasťou podujatia sú jednotlivé procesy a prechody, ktoré realizujú prenosy. Prenosy majú rôznu veľkosť, silu a smer a teda sa líšia od jedného procesu k procesu nasledujúcemu. Takéto prechody sa realizujú pomocou takzvaných operátorov prechodu, či inak povedané operátorov transformácie. Význam poznávania policajne relevantných udalostí (incidentov) spočíva predovšetkým v tom, že vzhľadom na svoj druh a dynamiku vývoja vyvolávajú vznik aktivít jednotlivých bezpečnostných orgánov. Podľa druhu a dynamiky vývoja majú policajne relevantné udalosti význam najmä pre vznik tzv. počiatočných, neodkladných a neopakovateľných opatrení (organizačných, bezpečnostných, operatívno-pátracích, procesných a iných). Využitie týchto počiatočných opatrení závisí od času vzniku, resp. od času zistenia policajne relevantnej udalosti po jej vzniku, od jej druhu a charakteru, ako aj od spôsobu a okolností jej vzniku. Počiatočné opatrenia majú význam najmä pri policajne relevantných udalostiach vzniknutých bezprostredne pred ich oznámením, resp. zistením. Najmä pre tieto prípady majú neodkladný a často neopakovateľný charakter. Od včasnosti, rýchlosti a kvality výkonu počiatočných, neodkladných opatrení závisí úspešnosť nasledujúcich policajno-bezpečnostných činností. Význam včasného a kvalitného vykonania neodkladných opatrení spočíva v tom, že sa zamedzuje vznik novej, prípadne rozšírenie už existujúcej škodlivej udalosti a smeruje k vytvoreniu priaznivých podmienok pre cieľavedomé, plánovité a úspešné využitie následných, bezpečnostných, operatívno-pátracích, trestno-procesných, správno-právnych, či preventívnych činností.⁹

---

⁹ MESÁROŠ, M., PORADA, V. Základné pojmy bezpečnostných vied- bezpečnosť a bezpečnostný incident, situácia, identifikácia a informácia. s. 26-29.

Policajne relevantnú udalosť môžeme charakterizovať ako dej, respektíve jav či proces, ktorý sa z časového hľadiska pripravuje, vzniká, má svoj priebeh i zánik, pričom jeho vyvolanie má za následok vznik policajne relevantnej situácie, na riešenie ktorej je oprávnený a spôsobilý Policajný zbor.¹⁰

J. Buzalka a V. Blažek zastávajú názor že *riziko vzniku policajne relevantnej udalosti* predstavuje potenciálnu možnosť narušenia bezpečnosti systému, objektu alebo procesu. Je to pravdepodobnosť vzniku krízového javu a jeho dôsledku. Vyjadruje mieru ohrozenia, teda jednak pravdepodobnosť, že nastane z bezpečnostného hľadiska negatívna udalosť (čin, jav) a tiež negatívny potenciál- veľkosť následkov takejto udalosti (činu, javu). Je to kategória, ktorá slúži na vyjadrenie toho, že existuje potenciálna možnosť narušenia bezpečnosti systému. Takto sú vnímané tiež stavy bezpečnostnej situácie (vnútornej i vonkajšej), ktorých prejavy môžu pri ich neriešení prerásť do bezprostredného ohrozenia subjektu bezpečnosti (jednotlivca, sociálnej skupiny, či štátu). Svojim obsahom a charakterom predstavujú potenciálne ohrozenia bezpečnosti. Riziko je kvantitatívnym a kvalitatívnym vyjadrením ohrozenia systému stupňom alebo mierou jeho ohrozenia. Môže byť vnímané ako pravdepodobnosť vzniku negatívneho javu a jeho dôsledok alebo tiež kombinácia pravdepodobnosti a rozsahu možného zranenia alebo poškodenia zdravia v nebezpečnej situácii. Mieru rizika, teda pravdepodobnosť škodlivých následkov vyplývajúcich z hrozby a zo zraniteľnosti záujmov, je možné posúdiť na základe analýzy rizík, ktorá vychádza i z posúdenia pripravenosti čeliť hrozbám. Riziko je fenomén sekundárny, t. j. odvodený, odvoditeľný. Je reakciou na hrozbu a na stav pripravenosti (zraniteľnosti) zároveň. Je spojené s rozhodovaním a ľudskou činnosťou.¹¹ Udalosť pre potreby vedeckej štúdie môže mať následne charakter narušenia želanéj úrovne verejného poriadku či živeľnej pohromy a pod. Akékoľvek protiprávne konanie narušujúce želanú úroveň verejného poriadku zakladá automaticky právo občanov na adekvátnu ochranu a povinnosť kompetentných orgánov v rámci svojej pôsobnosti obnoviť želanú úroveň verejného poriadku a to uplatnením svojich právomocí, ktoré im priznáva zákon.

Vyššie uvedené prvky spoločenských vzťahov v oblasti verejného poriadku definujú prioritné otázky pri ich právnej regulácii. Práve táto regulácia predstavuje základ uceleného procesu ochrany verejného poriadku, ako i presné vymedzenie obsahu jednotlivých vzťahov.

---

¹⁰ NESVADBA, A. Teória policajných a bezpečnostných činností. s. 17.

¹¹ BUZALKA, J., BLAŽEK, V. Metodológia a metodika vypracovania analýzy vnútorného ohrozenia bezpečnosti Slovenskej republiky a z nej vyplývajúcich ohrození a rizík. s. 37.

V praktickej rovine to znamená kategorické určenie práv a povinností jednotlivých subjektov vystupujúcich v týchto vzťahoch právnymi normami. Máme na mysli stanovenie pravidiel správania sa ľudí na verejnosti či miestach verejnosti prístupných ako i pôsobnosť a právomoci štátnych orgánov pri zabezpečovaní želanej úrovne týchto vzťahov, teda de facto pri ochrane verejného poriadku. Vyvážený stav v oblasti práv a povinností v nadväznosti na verejný poriadok, ako i v nadväznosti na práva a povinnosti jednotlivých subjektov voči sebe navzájom predstavujú v podmienkach demokratickej a právnej spoločnosti dôležitú podmienku ochrany verejného poriadku.

Pojem ochrana verejného poriadku

Právna úprava spoločenských vzťahov v oblasti verejného poriadku a primárne zadefinovanie práv a povinností príslušných subjektov je len východiskových, prvotným predpokladom a súčasne podmienkou jeho ochrany. Na právnu úpravu musí logicky nevyhnutne v potrebnom rozsahu nadväzovať výkonná činnosť kompetentných orgánov pri praktickej realizácii právnych noriem a to ich aplikáciou, či priamym uskutočňovaním. Ide o činnosť smerujúcu k priamemu zaisteniu verejného poriadku. Hovoríme tu o tzv. **výkonnej ochrane verejného poriadku**. Výkonnou ochranou verejného poriadku potom rozumieme činnosť, ktorou sa optimálnym spôsobom bezprostredne reaguje na rôznorodé problémy ohrozujúce kvalitu úrovne verejného poriadku. Podstata výkonnej ochrany verejného poriadku spočíva vo vykonávaní aktívnej a priamej činnosti, ktorá z pohľadu realizujúceho subjektu smeruje vždy navonok. Pre výkonnú ochranu verejného poriadku má dôležitý význam najmä organizácia, ako i taktika realizovanej výkonnej činnosti. Niektorí autori ju na základe týchto špecifických rysov označujú i ako organizačno-taktická ochrana.¹²

V zmysle uvedených faktov a skutočností možno **ochranu verejného poriadku charakterizovať ako špecifický proces, ako normotvornú, výkonnú činnosť kompetentných štátnych orgánov, ktorá smeruje k zaisteniu verejného poriadku právnou reguláciou spoločenských vzťahov a predchádzaniu ich porušovania, prípadne následnému obnoveniu verejného poriadku a postihu narušiteľa**.¹³

Oblasti, v ktorých v podmienkach Slovenskej republiky najčastejšie dochádza k potrebe ochrany verejného poriadku pred vznikom policajne relevantných udalostí,

---

¹² CULBA, M., KLAČAN, M. Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru. s. 36-37.

¹³ CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III. diel. s. 26.

či už štandardného charakteru, resp. i pred hromadným narušením verejného poriadku sú najmä :

- Oblasť zhromažďovania
- Oblasť verejných kultúrnych podujatí
- Oblasť organizovania verejných športových podujatí

Služba poriadkovej polície - subjekt ochrany verejného poriadku

Pokiaľ hovoríme o službe poriadkovej polície, je nutné poukázať na to, že jednou z jej charakteristických črt je jej bezprostrednosť, pretože ako sme už v predchádzajúcej kapitole uviedli, plní úlohy v priamom kontakte s občanmi, organizáciami, podnikateľmi, právnickými osobami a podobne. Medzi jej hlavné úlohy patrí ochrana verejného poriadku a boj s trestnou činnosťou. Tieto úlohy sú v rozhodujúcej miere zaisťované výkonnými organizačnými zložkami služby poriadkovej polície za využitia jej vlastných síl a prostriedkov. ***Možno konštatovať, že služba poriadkovej polície je jednou z najdôležitejších služieb polície. A práve táto služba prispieva v potrebnom rozsahu k vytváraniu podmienok pre činnosť ostatných policajných služieb.***¹⁴

Úlohy pre službu poriadkovej polície sú vymedzené v zákone č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a pre činnosť útvarov služby poriadkovej polície Slovenskej republiky konkretizované v príslušnej internej normatívnej úprave. Samotné úlohy služby poriadkovej polície je treba chápať predovšetkým ako úlohy, ktoré sú zverené do kompetencie výkonným organizačným článkom ako špecializovanému subjektu poriadkovej služby. Činnosť poriadkovej služby má všestranný charakter a jej ťažisko spočíva predovšetkým v realizácii úloh na úseku správneho zamerania verejno-poriadkovej činnosti so zameraním na ochranu verejného poriadku, ako aj na úseku trestnoprávnom.¹⁵

Služba poriadkovej polície predstavuje špecializovaný, výkonný a vnútorne štruktúrovaný aparát najpočetnejšej z policajných služieb. Prívlastok špecializovaný je nutné chápať v tomto zmysle slova tak, že sa jedná o službu zameranú, špecializovanú, na riešenie problematiky verejného poriadku, boja prevažne s drobnou pouličnou kriminalitou a podobne. Tento výklad charakteristiky služby poriadkovej polície je však nutné dokresliť

---

¹⁴ Chmela, Z. Management výkonných organizačných článkov. Policejní akademie ČR v Praze. Praha 2007. ISBN 978-80-7251-259-1, str. 7

¹⁵ Chmela, Z. Management výkonných organizačných článkov. Policejní akademie ČR v Praze. Praha 2007. ISBN 978-80-7251-259-1, str. 9

konštatovaním, že i napriek uvedenej špecializácii *sa jedná o službu, ktorá v podstate komplexne zaisťuje plnenie úloh vo zverenom teritóriu.*¹⁶

Obsahová náplň výkonu verejno-poriadkovej činnosti, primárne realizovanej službou poriadkovej polície, v sebe zahŕňa natoľko rozsiahle spektrum špecifických problémov a cieľových oblastí, že nie je možné, aby túto efektívne vykonávali výlučne útvary služby poriadkovej polície. Z tohto dôvodu v nasledujúcom členení zafinujeme jednak útvary služby poriadkovej polície, ako i útvary spolupodieľajúce sa na eliminácii protiprávnych konaní pri *výkone verejno-poriadkovej činnosti* v oblasti ochrany verejného poriadku a bezpečnosti.

Základné útvary služby poriadkovej polície:

- Obvodné oddelenie,
- Pohotovostná motorizovaná jednotka.

Ďalšie útvary služby poriadkovej polície:

- Poriečne oddelenie,
- Pohotovostný policajný útvar.

Útvary a zložky spolupodieľajúce sa na výkone verejno-poriadkovej činnosti v oblasti ochrany verejného poriadku:

- Služobná hipológia,
- Služobná kynológia,
- Železničná polícia.
- Poriadkové jednotky,

Obvodné oddelenie Policajného zboru

Obvodné oddelenie Policajného zboru je základným a možno konštatovať, že i nosným útvarom služby poriadkovej polície. Je tomu tak preto, že občania, ktorí chcú komunikovať s Policajným zborom ohľadne riešenia akýchkoľvek problémov, policajne

---

¹⁶ MACEK, P., FILÁK, A. Pořádková činnost policie, obecná část. Praha 2002. ISBN 80-86477-10-X, s. 66.

relevantných udalostí či hľadajúci pomoc, či radu, riešia tieto záležitosti, komunikujú prvotne a najčastejšie práve s príslušníkmi obvodných oddelení služby poriadkovej polície, bez ohľadu na to, či sa osobne dostavia na útvar polície, či policajt po oznámení policajne relevantnej udalosti na operačné stredisko či stálu službu obvodného oddelenia príde na miesto tejto udalosti. A práve na základe tohto prvotného kontaktu, tejto prvotnej komunikácie, následne posudzujú občania spôsobilosť, kompetentnosť polície ako celku, riešiť ich problém a tým pádom si i formujú svoj názor ohľadne dôveryhodnosti Policajného zboru ako inštitúcie. Je preto nesmierne dôležité akým spôsobom sa dokáže policajt zaradený na obvodnom oddelení policajného zboru zhostiť poslania, ktoré má pri plnení svojich povinností vykonávať, či dokáže nadviazať kontakt s občanmi a získa si ich dôveru či nie. Z uvedeného vyplýva, že obvodné oddelenia majú podstatný význam pri tvorbe verejnej mienky. Najbližším partnerom spomedzi mimorezortných orgánov, ktorého pôsobnosť a charakter úloh, ktoré plní, v najväčšej miere korešponduje s činnosťou obvodných oddelení, je mestská či obecná polícia, ktorá sa však vzhľadom na limity upravujúce jej pôsobnosť zaoberá prevažne skutkami nižšej spoločenskej nebezpečnosti a je orgánom vo vzťahu k službe poriadkovej polície v prevažnej väčšine prípadov spolupracujúcim.

Pre efektívne pochopenie predmetnej problematiky vzhľadom na obsahovú stránku vedeckej štúdie, je potrebné ozrejmiť si termíny, z ktorých vychádza činnosť obvodných oddelení a to konkrétne **režimy činnosti**, v ktorých obvodné oddelenie vykonáva svoju činnosť a plní úlohy. Režimy v ktorých Obvodné oddelenie PZ realizuje prevažnú časť svojich úloh sú:

- **bežný výkon služby,**
- **zvýšený výkon služby.**

Ďalšími vyššími špecifickými režimami či vyššími formami konania (niektorí autori hovoria i o samostatných osobitných formách činnosti v rámci jednotlivých OTFČ), v ktorých v prípade potreby možno , konať a plniť bezpečnostné úlohy sú

- **policajno-bezpečnostné opatrenie,**
- **policajno-bezpečnostná akcia.**

Bežný výkon služby, v ktorom najčastejšie obvodné oddelenia plnia svoje úlohy, predstavuje stabilnú verejno-poriadkovú situáciu ničím sa nevymykajúcu normálu

zaužívanému v danej oblasti a danom čase. Ide teda o stabilnú úroveň bezpečnostnej situácie, pričom žiadne indikátory nenasvedčujú či nepoukazujú na tú skutočnosť, že by malo dôjsť ku zhoršeniu tejto situácie. K zabezpečeniu tohto stavu postačuje zaužívaná úroveň realizácie príslušných činností vyznačujúcich sa obvyklou organizáciou a taktikou pri výkone jednotlivých foriem činnosti.

Zvýšený výkon služby predstavuje stav, ktorý z hľadiska organizácie a taktiky realizácie jednotlivých činností príslušnými formami vyžaduje operatívny spôsob reakcie na vzniknuté predpokladané zhoršenie stavu verejno-poriadkovej situácie. Neznemená to však, že by bolo potrebné ovplyvňovať celkovú početnosť policajtov v tom dni a čase velených do výkonu služby. Ide o operatívno-taktické prerozdelenie pôvodne zamýšľaného obsadenia jednotlivých územných obvodov či úsekov hliadky na základe indícií objektívne zhodnocujúcich stav a úroveň verejno-poriadkovej situácie v územnom obvode obvodného oddelenia. V empirickej rovine to znamená, že nemusíme navyšovať počet policajtov v konkrétnom operačnom dni, ako ani počet či jednotlivé druhy prostriedkov, poprípade vypracovávať osobitné plány konania a postupov. Podstata realizácie zvýšeného výkonu služby spočíva v tom, že prehodnotíme a následne presunieme pôvodne zamýšľané personálne obsadenie teritória takým spôsobom, že sa zvýši koncentrácia týchto síl v tej územnej časti obvodu či v tých úsekoch hliadky, v ktorých predpokladáme zhoršenie na úseku kvality verejno-poriadkovej situácie.

Pre pochopenie termínu ***policajno-bezpečnostné opatrenie*** je potrebné rozobrať si jednotlivú jeho časť. ***Opatrením*** je činnosť spočívajúca v pôsobení na určitý objekt za účelom vyvolania určitého jednania alebo správania alebo zdržania sa takéhoto jednania alebo správania a realizácia a splnenie stanovenej povinnosti vyplývajúcej zo zákona, pokiaľ nie je objekt ochotný túto povinnosť splniť dobrovoľne. ***Bezpečnostným opatrením*** sa rozumie opatrenie vykonávané zodpovednými subjektmi a subjektmi s nimi spolupracujúcimi k zaisteniu vnútorného poriadku a bezpečnosti. ***Policajným opatrením*** sa rozumie opatrenie realizované (vykonávané) políciou k zaisteniu vnútorného poriadku a bezpečnosti.¹⁷

Na základe vyššie uvedeného možno konštatovať, že ***policajno-bezpečnostným opatrením rozumieme činnosť vykonávanú Policajným zborom v zmysle zákona spravidla i za účasti iných orgánov či subjektov formou spolupráce, pôsobením na objekty,***

---

¹⁷ KOVÁRNÍK, L., TÓTH, J. Policejní akce. Praha 2009. ISBN 978-80-7251-311-6. s. 129.

ktoré konajú či správajú sa protiprávne, či v rozpore s dobrými mravmi, za účelom zaistenia želaného stavu verejného poriadku a bezpečnosti.

Základné znaky policajno-bezpečnostného opatrenia:

- jedná sa o reakciu na vzniknutý problém, ktorý môže mať podobu predpokladaného, či reálne zhoršeného stavu verejno-poriadkovej situácie,
- problém nemožno vyriešiť, či eliminovať v rámci nižších režimov a to bežným, ani zvýšeným výkonom služby,
- je potrebné koordinovať jednotlivé činnosti a použiť vyššiu formu organizácie a taktiky,
- v rámci opatrení býva spravidla navýšený počet síl oproti stavom obvyklým pri výkone bežného či zvýšeného výkonu služby,
- opatrenie môže mať charakter preventívny, ako aj represívny.

Autori Cul'ba a Klačan zadefinovali policajno-bezpečnostné opatrenie ako ***zvláštnu organizačno-taktickú formu výkonnej činnosti*** policajno-bezpečnostného subjektu na plnenie úloh pri riešení vzniknutého problému alebo predpokladaného, či reálne zhoršeného stavu policajno-bezpečnostnej, resp. verejno-poriadkovej situácie, ak ich nemožno vyriešiť bežným ani zvýšeným výkonom služby.

Pod termínom ***policajná akcia*** rozumieme jednorazovú alebo časovo obmedzenú akciu vyhlásenú k vykonaniu konkrétnych bezpečnostných opatrení na určitom území, ktoré nemožno zaistiť bežným výkonom služby, s nasadením spravidla väčšieho počtu síl a prostriedkov polície. Za policajnú akciu sa nepovažujú postupy vykonávané v rámci operatívneho rozpracovania, nepredpokladané akcie a opatrenia organizované k plneniu úloh polície. Účelom policajnej akcie je sústredeným a cieľavedomým nasadením síl a prostriedkov polície účelne obmedziť negatívne javy ovplyvňujúce bezpečnostnú situáciu na určitom území.¹⁸

Policajno-bezpečnostná akcia predstavuje režim, v rámci ktorého Policajný zbor cielene a zamerane v zmysle zákona sám alebo v odôvodnených prípadoch i v spolupráci s inými orgánmi, inštitúciami či subjektmi za využitia všetkých dostupných, relevantných informácií, koordinácie nasadených síl a použitých prostriedkov, uplatnenia najvyššieho

---

¹⁸ KOVÁRNÍK, L., TÓTH, J. Policejní akce. Praha 2009. ISBN 978-80-7251-311-6. str. 19.

možného stupňa organizácie a taktiky zabezpečuje v priebehu ohraničeného časového úseku plnenie úloh na úseku eliminácie protiprávnych konaní, ako i negatívneho stavu policajno-bezpečnostnej situácie v určitom teritóriu.

Cul'ba a Klačan zadefinovali policajno-bezpečnostnú akciu ako zvláštnu organizačno-taktickú výkonnú formu činnosti policajno-bezpečnostného subjektu na plnenie jeho úloh pri riešení vzniknutého problému, či reálne výrazne zhoršeného stavu policajno-bezpečnostnej, resp. verejno-poriadkovej situácie, ak ich nemožno vyriešiť zvýšeným výkonom služby ani policajno-bezpečnostným opatrením. Spravidla vyžaduje použitie väčšieho počtu síl a prostriedkov.

Základné znaky policajno-bezpečnostnej akcie:

- jedná sa o reakciu na vzniknutý problém, ktorý môže mať podobu predpokladaného či reálne výrazne zhoršeného stavu verejno-poriadkovej situácie,¹⁹
- problém nemožno vyriešiť či eliminovať v rámci nižších režimov a to zvýšeným výkonom služby ani v rámci policajno-bezpečnostného opatrenia,
- je potrebné koordinovať jednotlivé činnosti a použiť najvyššiu možnú formu organizácie a taktiky,
- pri realizácii akcie býva spravidla navýšený počet síl, ako i prostriedkov,
- akcia môže mať charakter preventívny, ako i represívny,
- v rámci akcie možno realizovať viacero opatrení (opačným spôsobom to však nie je možné, nakoľko nemožno v rámci nižšieho režimu realizácie činnosti realizovať režim vyšší),
- pri jej výkone je potrebné, aby koordinátor disponoval informáciami v potrebnom množstve a v potrebnej kvalite (v najväčšom možnom množstve a najvyššej kvality),
- predstavuje najvyššiu možnú úroveň reakcie na vzniknutý problém uskutočňovanú Policajným zborom,
- trvá spravidla len krátky časový úsek (niekoľko hodín),
- za účelom jej účelného a efektívneho vykonania sú spracovávané typové projekty.

---

¹⁹ CUL'BA, KLAČAN, Vybrané problémy verejného poriadku, jeho ochrany a činnosti obvodného oddelenia Policajného zboru, Bratislava 2004, ISBN 80-8054-320-8, str. 98.

Pes v bezpečnostných opatreniach

Psovod so služobným psom sú efektívnymi prostriedkami pri nastolovaní verejného poriadku pri bezpečnostných akciách, športových a spoločenských podujatiach. Pri zákrokoch policajta so psom je potrebné dodržať kritéria zákonnosti, ktoré musí ovládať každý policajt, pretože za konanie služobného psa zodpovedá psovod. V prípadoch, keď môže dôjsť k narušeniu verejného poriadku, vystupuje služobný pes väčšinou ako preventívny prostriedok, pretože už jeho prítomnosť vyvoláva v ľuďoch rešpekt a obavu. Pes je tiež miernejším prostriedkom než zbraň a nespôsobí také zranenie, aké môže spôsobiť zbraň, pretože zasahuje pod dohľadom policajta. Zbraňou sa podľa zákona rozumie strelná zbraň vrátane doplnkov zbrane a streliva, bodná zbraň a zbraň hromadnej účinnosti.

Cieľom služobného zákroku s použitím služobného psa je zabránenie narušeniu verejného poriadku a jeho obnovenie, alebo zamedzenie či prekazenie inej protizákonnej činnosti. A v prípade hroziaceho nebezpečenstva odstránenie bezprostredného ohrozenia alebo zmiernenia hroziacich následkov, tiež zistenie narušiteľa verejného poriadku alebo páchatel'a inej protizákonnej činnosti.

Obr. 1: Návik zákroku psovoda so služobným psom pri bezpečnostných opatreniach (Foto: Alexandra Hirnerová)

Pred každým vyslaním policajta so služobným psom na zachovanie verejného poriadku pri bezpečnostných akciách, napr. pri kontrolách pohostinských zariadení, chatových základní, rómskych osád a miest, kde sa stretávajú rôzne protispoločenské živly, pri športových a spoločenských podujatiach, musí ten, kto vysiela policajta so služobným psom na zákrok, psovoda inštruovať na základe dostupných informácií o vývoji bezpečnostnej situácie. Väčšina týchto zákrokov však podlieha jednotnému veleniu. Samozrejme, ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania a vec neznesie odklad, policajt so služobným psom vykoná služobný zákrok aj bez inštruktáže.

Každá bezpečnostná akcia alebo športové a spoločenské podujatie má svoje špecifiká a podľa toho sa potom určuje, aký služobný pes a kde bude použitý. Vzhľadom na to, že v týchto situáciách sa používajú služobné psy vycvičené na špeciálne práce (vyhľadanie drog, výbušnín, zbraní, horľavých látok), sú špeciálne vycvičené aj služobné psy, ktoré vedia okamžite obnoviť narušený verejný poriadok. Poradie použitia určí veliteľ zásahu alebo v nevyhnutnom prípade samotný psovod.

Poradie a účel použitia týchto psov je rôzny a závisí od akcie, na ktorú má byť ten či onen pes nasadený. Príkladom sú napríklad futbalové a hokejové zápasy, koncerty či iné spoločenské akcie, o ktorých predpokladáme, že sa na nich zúčastní veľa ľudí. V takýchto prípadoch sa využívajú služobné psy už pred začiatkom podujatia, pretože sa prehľadávajú javiská, hľadiská a športoviská, aby počas podujatia nedošlo k teroristickému útoku alebo inému napadnutiu ohrozujúcemu zdravie a životy prítomných. V týchto prípadoch sa používajú služobné psy špeciálne vycvičené na vyhľadávanie výbušnín, zbraní a horľavých látok.

Obr.2: Návnik zákroku psovoda so služobným psom pri bezpečnostných opatreniach (Foto: Alexandra Hirnerová)

Odlišná situácia je pri nasadení služobných psov na rôznych bezpečnostných aktivitách, napr. pri kontrolách nočných barov, pohostinstiev, reštaurácií alebo miest, kde sa zdržiavajú rôzne protispoločenské živly. Podľa skúseností sa v takýchto prípadoch ako prvé používajú služobné psy, ktoré nastolia poriadok, až potom sú použité špeciálne služobné psy, ktoré zisťujú, či sa na mieste nenachádzajú omamné a psychotropné látky, výbušniny, zbrane alebo horľavé látky, ktorými by mohla byť spáchaná trestná činnosť, resp. už bola na mieste alebo niekedy v minulosti spáchaná.

Ak je pri bezpečnostných akciách, športových a spoločenských podujatiach narušený verejný poriadok, používajú sa služobné psy, vycvičené na klasické práce a k tým patria aj obranné práce. Na uvedených akciách je pri ochrane verejného poriadku účinné koordinované nasadenie síl a prostriedkov služobnej kynológie a služobnej hipológie.

*Obr.3: Služobný pes a služobné kone v bezpečnostných opatreniach pred konaním futbalového zápasu v Trnave
(Zdroj: Facebook Polícia Slovenskej republiky)*

Na likvidáciu výtržností a ruvačiek je vhodné používať spoľahlivé obranné psy, pretože tieto zákroky sú veľmi náročné na psychiku psa – pôsobí v uzavretých priestoroch, v dave ľudí, v hluku, pri výbuchoch petárd, delobuchov a dymovnic. Samozrejme, pred použitím služobného psa je nevyhnutné vyzvať osobu, proti ktorej bude služobný pes použitý, aby upustila od svojho protiprávneho konania.

Už samotná príprava služobných psov na tieto akcie vyžaduje výcvik vedený v hlučnom prostredí, kde prevažuje krik, ohlušujúce výbuchy, dym a oheň. V takýchto situáciách by mal služobný pes útočiť na všetky časti tela narušiteľa verejného poriadku, či páchatel'a nebezpečného trestného činu. Preto sa služobné psy učia hrýzť do figuranta oblečeného v ochrannom ringovom obleku. Jedine tak je možné efektívne dosiahnuť, aby zákrok nebol zmarený a nedošlo k poškodeniu zdravia policajta, resp. nezúčastnených osôb, ktoré sú tiež chránené.

Záver

Autori vedeckej štúdie „*Využitie služobného psa v rámci policajno-bezpečnostných opatrení v procese ochrany verejného poriadku službou poriadkovej polície*“ zastávajú názor, že služobné psy sú nenahraditeľnými pomocníkmi pri ochrane zdravia, života a majetku občanov ako aj ochrany verejného poriadku v spoločnosti. Zákonné a legitímne využitie služobného psa ako aplikačného prostriedku v rámci realizácie policajno-bezpečnostných opatrení predstavuje jej výrazné zefektívnenie smerom k cieľovému objektu, ktorým je pre účely tohto článku ochrana verejného poriadku, ako aj ochrana života zdravia a majetku občanov v situáciách pri ktorých dochádza k narušovaniu želanej úrovne verejného poriadku. Vzájomná previazanosť využitia služobnej kynológie a realizácie policajnej verejno-poriadkovej činnosti predstavuje dlhoročný fungujúci vzťah, prostredníctvom ktorého sú plnené úlohy v zmysle zákona o Policajnom zbore. Autori vedeckej štúdie zastávajú názor,

že vedecká štúdia a poznatky v nej obsiahnuté napomôžu ďalej budovať základy teórie a metodológie policajných vied.

Literatúra

- BERŽI, L. Teória policajno-bezpečnostných služieb, všeobecná časť, Bratislava 1996 ISBN 80-88751-93-4, 244 s.
- ĎURIŠIN V., Systém policajnej kynológie, Košice 2020, ISBN 978-80-8077-669-5, str. 458.
- CHOMA, P. Poriadková činnosť polície, III diel, ISBN 80-88751-69-1, Bratislava 1996 str. 33.
- KOČAN Š., LOFFLER B., ZÁMEK D., Poriadková polícia, Plzeň 2013, ISBN 978-80-7380-462-6, str. 393.
- MACEK, P. a kol. Pořádková činnost policie, obecná část, druhé upravené vydání. Praha 2008, s. 68.

- METEŇKO J., výskumná úloha 3/2004 – Metódy výskumu a vývoja policajných činností (výsk. VVÚ 130).
- Zákon o Policajnom zbore 171/1993 Z. z.
- Nariadenie prezidenta Policajného zboru č. 80/2018 o činnosti základných útvarov služby poriadkovej polície Policajného zboru v aktuálnom znení.